Mellrákkal küzdő nők párkapcsolati tapasztalatai és céljainak mintázatai

interpretatív fenomenológiai elemzés

Désfalvi Judit [1](desfalvijudit@gmail.com), Sallay Viola[2], Martos Tamás[2]

Magyar Pszichológiai Társaság XXV., Jubileumi Országos Tudományos Nagygyűlése
2016. június 2-4. Budapest

BEVEZETÉS

Betegségélmény – kiszolgáltatottság-érzése a betegséggel, a környezettel, a személyes kapcsolatokkal szemben, az én mint ágencia elvesztése (Toombs, 2001).

A **rosszindulatú daganatos megbetegedés jelentése** – félelmek, fájdalmak, funkcióvesztés, kiszolgáltatottság, bejósolhatatlanság, az egyénnek korlátozójává válik a saját teste.

A **mellrák diagnózisa** – a trauma, a nőiesség elvesztése, a szégyen, a párkapcsolati nehézségektől való félelem (Husserl, 2002, Holland, 2010).

A **megküzdés egy módja** – az ágencia visszaszerzése, új célok és tervek kialakítása, az élet újraszervezése (Toombs, 2001, Martos, 2009).

Célkitűzés

Megérteni azt, hogy mellrákkal küzdő nőbeteg miként értelmezi pár-, és családi kapcsolatait a betegsége különböző szakaszaiban, valamint gyógyulási idő folyamatában - a személyes megélés összefüggésében,

Megérteni azt, hogy mi foglalkoztatja melldaganatos nőt leginkább jelenlegi helyzetében, valamint, hogy milyen célokat, terveket tűz ki maga elé.

Vizsgálati minta (10 fő)

A homogenitás érdekében a vizsgálatban résztvevő melldaganatos nők esetében lévő kritériumok:

A rosszindulatú emlő tumor diagnózisa azt interjút megelőzően egy éven belül áll fenn vizsgálati személynél,

A vizsgálati személyek a diagnózis felállítása előtt legalább egy éve párkapcsolatban éltek és aktív munkavállalók.

Az alábbi idézetek a következő személyektől származnak:
Katalin 61 éves, főiskolai végzettségű, 32 évnyi házasságból most vált el,
Anna 49 éves, főiskolai végzettségű, 27 éve él házasságban.
Mindkettőjük túl van műtéten, kemo-, és sugárterápián. Anna jelenleg áttéttel küzd.

Vizsgálati módszer

A melldaganatos nők személyes világának megértéséhez félig strukturált interjúkat vettünk fel, amelyek elemzésére az arra, legalkalmasabb kvalitatív módszert, az **IPA** azaz értelmező fenomenológiai analízist alkalmaztuk

EREDMÉNYEK

FŐTÉMÁK	INTERJÚK	INTERPRETÁCIÓ
Diagnózis, mint fordulópont	*„… legfontosabb számomra, hogy kikerüljek egy méltánytalan helyzetből…”* *„…a döntést most hoztam meg, …már korábban kellett volna... A betegségem is a rossz házasságom miatt jött..”*	Megfigyelhető az én és a betegség kapcsolatának alakulása, valamint az, hogy mikor jelentheti a változás/változtatás a teljes gyógyulást, mi okoz számára feszültséget vagy szorongást, esetleg megnyugvást.
Lehorgonyzás – biztos pont	*„…bántalmazó házasságból léptem ki…most szeretném a lelki békémet megtalálni… „* *„…teljesen egyedül egy új otthont hozzak létre magamnak…hogy többé ne betegedjek meg.”*	Megérthető, hogy mi jelent biztonságot a rákkal küzdő személynek, kik azok a személyek, melyek azok a helyzetek, amelyből szeretne/akar menekülni. Hol találja meg azokat a helyszíneket, ahol biztonságban tudja magát érezni.
Fejlődés – új ágencia	*„..nagyon nehéz út volt a számomra. Még ha bizonyos áldozatokkal is jár, ..teljesen új életről van szó…végig viszem, és nem féltem kilépni a rossz dolgokból…!”* *„Megváltoztatom az életemet. Rájöttem, hogy én soha nem voltam fontos. Mindig más volt fontosabb, azt soha nem tudtam csinálni, amit én szerettem volna.”*	A betegség folyamatának pozitív értelmezése: a rákbeteg személy teljes gyógyulása, a felvetett jövőképek, azok megvalósításának lehetősége összhangban van. Ágencia visszanyerése, élni akarás, új jövőkép, új felelősség, továbblépés.

Hivatkozások:
Balog, P., Dési, L. Cs. (2005): Családi támogatottság szerepe a daganatos nők pszichoszociális sérülékenységének csökkentésében. Mentálhigiéné és Pszichoszomatika. Volume 6. Number 1/Apr. 2005. Akadémia Kiadó, Budapest.
Hajduska, M. (2013): Krízisek a mindennapokban. Krízishelyzetben. A válság, mint esély. Nyitott Akadémia és Jaffa Kiadó. Budapest.
Hefferon, K., Gil-Rodriguez, E. (2011): Interpretative phenomenological analysis. http://www.katehefferon.com/wp-content/uploads/2010/07/Hefferon-Gil-Rodriguez-2011-The-psychologist.pdf (letöltve: 20104. 11. 12.)
Homish G. G., Leonard K. E., (2007): The drinking partnership and marital satisfaction: The longitudinal influence of discrepant drinking. Journal Consult Clinical Psychology. 2007 Feb;75 (1):43-51.
http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2289776/ (letölve: 2013.01.06).
Rohánszky M., Katonai R., Konkoly, T. B. (2014): Magyar daganatos betegek pszichoszociális állapota. Orvosi Hetilap 2014, 155. évfolyam, 26. szám, p. 1024–1032.

[1] Semmelweis Egyetem Mentális Egészségtudományok Doktori Iskola
[2] Szegedi Tudományegyetem BTK. Pszichológia Intézet